

افتادن قطعی موجودیت آب‌انبار و خطرات احتمالی برای حافظیه بود که برای پیشگیری از آن احداث خط تراموا پیشنهاد شد.»



**لیلا دودمان**، عضو شورای شهر پنجم شیراز و رئیس سابق کمیسیون فرهنگی - اجتماعی با بیان این‌که «انبوه خبرهای مرتبط با کلنگ‌زنی، سپس اخباری که در ارتباط با ساخت ایستگاه‌های خط دو متروی شیراز در رسانه‌ها منتشر شده است چیزی نیست که قابل انکار باشد یا بتوان در مورد آن اظهار بی‌اطلاعی کرد»، افزود: «این‌که مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس در این مورد اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند یادآور اظهار بی‌اطلاعی اولیه‌شان در مورد معدن کاوی در کوه رحمت در عرصه و حریم تخت جمشید است.»

روایت دودمان از مصوبه شورای شهر پنجم برای جایگزینی خط تراموا با مترو نیز بیشتر از آن جهت جالب توجه است که مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس اگر چه در طول هفته اساساً تخریب و تهدید بنای حافظیه و آثار تاریخی موجود در مسیر متروی خط دو شیراز را تکذیب می‌کرد اما روز چهارشنبه، ۱۸ مهرماه ناگهان اعلام کرد اگر به‌جای شهردار شیراز بود، به‌جای مترو در مسیر اطلسی تا چهارراه ادبیات، از تراموا استفاده می‌کرد.

دودمان در مورد توافق شورای شهر پنجم بر توقف حفاری خط دو متروی شیراز و احداث تراموا به‌جای آن چنین گفت: «شهرداری شیراز در سال ۱۳۹۵، حین اقدامات عمرانی به‌شکلی اتفاقی به‌سازه‌ای می‌رسد که در ادامه با بررسی‌های صورت‌گرفته توسط اداره‌کل میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان فارس مشخص می‌شود آب‌انباری بزرگ است. آب‌انباری در محور اصلی آرامگاه حافظیه که به‌نظر می‌رسد آب گورستان تاریخی مصلی را تأمین می‌کرده است. این آب‌انبار و گورستان در دوره‌های گوناگون تاریخی به‌واسطه مداخلات متعدد ازجمله احداث باغ ملی شیراز در دوره پهلوی اول روی آن امروزه در زیر زمین قرار دارد. پس از کشف این آب‌انبار به‌واسطه ملاحظات موجود در مورد آن و گورستان تاریخی مصلی، منتخبین مردم در پنجمین دوره شورای شهر شیراز به این نتیجه می‌رسند که به‌جای امتداد خط دو متروی شیراز و افزایش احتمال آسیب‌رسانی به بناهای مذکور، راه دیگری را انتخاب کند. اعضای این شورا درنهایت با تأکید بر این که حفاری خط دو متروی شیراز باید در فاصله حدوداً ۱۵۰۰ متری آرامگاه حافظیه - تا فلکه اطلسی یا میدان قائم شیراز- متوقف شود بر احداث تراموا برای ادامه مسیر به توافق می‌رسند. با گرفته شدن این تصمیم ضمن این‌که دیگر نیازی به حفر تونل مترو در آن منطقه نبود، آسیبی هم به سامانه حمل‌ونقل عمومی وارد نمی‌شد. پیش‌بینی صورت‌گرفته این بود که تراموا با کشیده شدن ریلی روی زمین حتی می‌تواند به بافت تاریخی ورود کند، چراکه برای احداث آن نیازی به حفاری و تخریب نبود. ضمن این‌که باتوجه به جدید بودن ایده احداث تراموا نسبت به توسعه خطوط مترو، حتی در شورای حمل‌ونقل استان مصوب می‌شود که این طرح بر طرح جامع ترافیک شهر شیراز منطبق شود تا قوانین آن طرح جامع به‌عنوان طرحی بالادستی شامل زیرپروژه‌های آن نیز شود.»

۲۶ آذرماه ۱۴۰۱ اما همزمان با روز ملی حمل‌ونقل، شهرداری شیراز طی مراسمی کلنگ فاز دوم خط دو متروی شیراز را که از میدان آزادی آغاز می‌شود و دقیقاً از برابر

آرامگاه حافظ می‌گذرد و به سمت آرامگاه سعدی می‌رود با حضور قرارگاه خاتم‌الانبیاء به‌عنوان پیمانکار اصلی، بر زمین می‌زند و عملیات عمرانی آن را آغاز می‌کند. از این اتفاق هم فیلم‌های متعددی وجود دارد، هم با جست‌وجوی عبارت «فاز دوم خط دو متروی شیراز» می‌توان اخبار مربوط به آن را از جمله نام پیمانکار اصلی، شرکت‌های همراه و بازدید شهرداری شیراز از روند کار مشاهده کرد. تا جایی که حتی در سال جاری، در خصوص توسعه عملیات عمرانی این طرح چندین فیلم ساخته شد. دودمان با اشاره به این موضوع افزود: «با این‌که مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس اساساً منکر این اتفاق است اما مکاتباتی مسند وجود دارد که نشان می‌دهد استانداری فارس پیگیر این موضوع از شهرداری شیراز بوده که دقیقاً چه اتفاقی در حال رخ‌دادن است و آیا توسعه فاز دوم خط دو مترو با پروتکل‌های بالادستی تطبیق داده شده است یا خیر؟ طبق اخبار موجود اما آن چه مورد استناد شهرداری شیراز بوده یکی از مصوبه‌های شورای شهر چهارم در مورد مسیر خطوط مترو است. این درحالی‌است که مصوبه شورای شهر پنجم بر این موضوع تأکید کرده است که حفاری تونل مترو تا کجا باید ادامه پیدا کند و از کجا با تراموا جایگزین شود. پس درواقع مصوبه متاخری نسبت به مصوبه قبلی وجود دارد که فرمانداری شیراز نیز آن را تأیید کرده است.»

نکته‌ای که باید به آن توجه کرد اما از این قرار است که اگرچه آرامگاه حافظ بنایی ساخته شده در زمان معاصر - دوران پهلوی - است اما هنگام ساخت آن طبیعتاً تمهیداتی برای این‌که قرار است در آینده به‌طور روزانه وسیله حمل‌ونقلی عمومی به‌نام قطار مترو از زیر آن عبور کند پیش‌بینی نشده است. ضمن این‌که به هر حال ایستگاه مترو، فقط یک خروجی و ورودی نیست و طبیعتاً حجم ساخت‌وسازهای زیرزمینی مورد نیاز آن، می‌تواند تهدیدی برای بناهای مذکور از جمله آب‌انبار تاریخی مورد اشاره باشد و موجب تخریب آن شود. از سوی دیگر وقتی مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس اعلام می‌کند «نه اجازه‌ی ضمنی و نه اجازه‌ی قطعی برای توسعه فاز دوم خط دو متروی شیراز داده نشده است» این نشان می‌دهد که به‌تکرار کارشناسی کافی هم برای حفاظت از بناهای تاریخی موجود بر سر راه توسعه این خط صورت نگرفته است. درنتیجه بحث فعالان حوزه میراث‌فرهنگی و منتقدان عملکرد اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس صرفاً خطراتی است که عدم کار کارشناسی می‌تواند برای بناهای تاریخی ایجاد کند. آن‌ها تأکید می‌کنند که قصدشان به هیچ‌عنوان کارشکنی و تخریب عملکرد اداره‌کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس و مدیرکل آن نیست، بلکه حرف‌شان این است که وقتی از سوی مدیرکل این اداره اعلام می‌شود که برای توسعه فاز دوم خط دو متروی شیراز هماهنگی‌های لازم از سوی شهرداری با این اداره‌کل انجام نشده است، به‌شکلی جدی در برابر این اتفاق بایستد و آن را منوط به صورت گرفتن کار کارشناسی کند.

#### ▼ تکذیبیه‌هایی پیش از صدور دستور وزیر

پیش از عصر چهارشنبه، ۱۸ مهرماه و اعلام دستور توقف پروژه احداث و گسترش خط دو متروی شیراز در مجاورت حافظیه تا انجام بررسی‌های کارشناسی توسط سیدرضا صالحی‌امیری، وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، محمد ثابت اقلیدی و علی کلانتری مزرعمنو به‌شکلی عجیب به تکذیب مجموع اظهارات فعالان حوزه میراث‌فرهنگی در زمینه خطرات ناشی از حفاری‌های صورت‌گرفته برای توسعه خط دو متروی شیراز می‌پرداختند.

**محمد ثابت اقلیدی**، **مدیرکل میراث فرهنگی**، **گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس** در گفت‌وگویی تلفنی که فایل صوتی آن در دفتر روزنامه موجود است، در این مورد گفت: «تا آن‌جا که من می‌دانم، در سمت حافظیه هیچ خط‌فعال مترویی وجود ندارد و خط مترو در سمت میدان احمدیه است که آن‌جا هم ۲۶ متر زیر زمین است و عملاً آسیبی وجود ندارد. درنتیجه آن چه شما می‌گویید موجب تعجب من است. درواقع اصل آن چه شما می‌گویید زیر سوال است، چه رسد به احتمال تخریب آب‌انباری که اشاره می‌کنید. هیچ کاری در شهر شیراز بدون اخذ مجوز از اداره کل میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان فارس مجاز نیست و تا اکنون که با شما صحبت می‌کنم، هیچ‌گونه توسعه‌ای در خصوص خطوط مترو در مناطق تاریخی وجود ندارد. شهرداری برای توسعه

شنبه ۲۱ مهر ۱۴۰۳  
سال سوم • شماره ۶۲۵  
www.hammihanonline.ir

مترو به سمت میدان احمدیه با ما جلساتی برگزار کرده و مکاتباتی انجام داده است که آن هم در حال بررسی است. درواقع هنوز نه اجازه‌ی ضمنی و نه اجازه‌ی قطعی برای این کار داده نشده است. ضمن این‌که این خط به هیچ‌عنوان به سمت حافظیه نمی‌رود. با توجه به این‌که در حال حاضر شهردار شیراز، شهرداری دوستدار میراث‌فرهنگی است تعاملات ما با شهرداری شیراز در سطحی عالی و مبتنی بر ضوابط است. درنتیجه آن چه شما می‌فرمایید امری قابل تأمل است.»

**علی کلانتری مزرعمنو**، **سرپرست سازمان حمل‌ونقل ریلی شهرداری شیراز** نیز که فایل صوتی گفت‌وگو با او نیز موجود است، در این مورد گفت: «ما هم اکنون نیازی به پاسخگویی به این موضوع نمی‌بینیم. توسعه خط دوی متروی شیراز براساس مصوبات موجود و با اطلاع اداره‌کل میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان فارس در حال انجام است. فاصله منطقه حفاری‌شده تا آرامگاه حافظ نزدیک به ۱۰۰ متر است و ما در حال حفاری در عمق ۲۶ متری زمین هستیم. مسیر توسعه خط دوی مترو شیراز براساس مصوبه شورای عالی ترافیک مشخص شده و پیش از این مصوب شده است. درنتیجه مسئله مطرح‌شده اساساً موضوعیتی ندارد که ما بخواهیم در مورد آن پاسخگو باشیم. درنهایت این‌که در خصوص شائبه‌های پیش‌آمده این اداره‌کل میراث‌فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری استان فارس است که می‌تواند در مقام پاسخگویی قرار بگیرد، نه ما. درنتیجه اگر این اداره‌کل واکنشی نسبت به این موضوع نشان داد، ما هم واکنش نشان خواهیم داد. هر چند این اداره‌کل و به‌تبع‌آن ما، ضرورتی برای پاسخگویی نسبت به این موضوع احساس نمی‌کنیم.»

#### ▼ شیوه مواجه با دستور وزیر و افزایش ابهامات

چنان‌چه اشاره شد محمد ثابت اقلیدی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس اگر چه تا پیش از صدور دستور وزیر در مورد دستور توقف پروژه احداث و گسترش خط دو متروی شیراز در مجاورت حافظیه تا انجام بررسی‌های کارشناسی اساساً در مورد آن اظهار بی‌اطلاعی می‌کرد اما به‌محض صدور این دستور در خبری به نقل از روابط عمومی وزارت میراث‌فرهنگی اعلام کرد که استاندار فارس دستور توقف پروژه را صادر کرده است تا همکاران او به‌صورت دقیق به بررسی این موضوع بپردازند که آیا اجرای این پروژه برای اثر تاریخی حافظیه، خطراتی را به دنبال دارد یا خیر؟ او همچنین افزود در مذاکره با پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری قرار شد یک تیم حرفه‌ای از پژوهشگاه روز شنبه، ۲۱ مهرماه به استان فارس اعزام شوند و بررسی میدانی خود را آغاز کنند. او در حالی این خبر را اعلام کرد که تا عصر روز جمعه، ۲۰ مهرماه هیچ جزئیاتی در مورد حضور تیم اعزامی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری در استان فارس اعلام نشده بود. از سوی دیگر گفت‌وگوی روز سه‌شنبه ۱۷ مهرماه علی کلانتری مزرعمنو با سایت انتخاب نیز واکنش‌های بسیاری را در میان فعالان حوزه میراث‌فرهنگی برانگیخته است. او در این گفت‌وگو با «سیاسی» خواندن موضوع از این فعالان پرسیده است، آیا اساساً می‌دانند آب‌انباری که نگران وضعیت آن هستند در کجا قرار دارد؟! او در حالی محل وقوع این آب‌انبار را در مجموعه رواق بیست‌ستونی که آرامگاه را نسبت به پایین تغییر ارتفاع می‌دهد، خوانده است که فعالان حوزه میراث‌فرهنگی می‌گویند، اشاره‌شان نه به آن آب‌انبار که آب‌انباری دیگر است. طبق گفته این فعالان، اشاره آن‌ها نه به آب‌انبار رواق بیست‌ستونی که به آب‌انباری است که سال ۱۳۹۵ حین اقدامات عمرانی شهرداری به‌شکلی اتفاقی به وجود آن پی برده شد و نه در درون حافظیه که بیرون از حافظیه قرار دارد. سیاسی خواندن موضوع و آدرس غلط دادن در مورد مکان آب‌انباری که فعالان حوزه میراث‌فرهنگی در مورد آن ابراز نگرانی می‌کنند از جمله مواردی است که اظهارات علی کلانتری مزرعمنو را شائبه‌برانگیز می‌سازد.

در پایان این‌که سوال بی‌پاسخ به‌جامانده همچنان از این قرار است که ابزار وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی و به‌تبع اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان فارس برای ملزم کردن شهرداری به توقف یک پروژه عمرانی چیست و با کدام پشتوانه قانونی می‌تواند چنین کاری را انجام دهد؟ اگر چه فعالان حوزه میراث‌فرهنگی اشاره می‌کنند که این کار می‌تواند از طریق شکایت به قوه قضائیه و با کمک یگان حفاظت میراث‌فرهنگی به‌عنوان ضابط قضایی صورت بگیرد، اما این‌که آیا چنین اراده‌ای برای انجام این کار وجود دارد یا خیر، سوالی بی‌پاسخ است.

#### سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - حوزه ثبت ملک نور

**آگهی تعیین طول و مترائ پلاک شماره ۲۶ فرعی از ۲۱ اصلی واقع در قریه یالرود کمرو د بخش پنج ثبت نور**
شش دانگ یک قطعه زمین مزروعی آبی موسوم به بلوسر پلاک شماره ۲۶ فرعی از ۲۱ اصلی واقع در قریه یالرود کمرو د بخش پنج ثبت نور با حدود و ابعاد شمالا: مرز مشترک به زمین شماره ۲۲ نهر مشترک. شرقا: اول زمین شماره ۲۳ حد فاصل مرز مشترک دوم به نهر عام و جنوبا: نهر عام. غربا: به زمین شماره ۱۹ حد فاصل مرز مشترک است در اجرای مقررات ثبت عمومی ذیل ثبت ۱۸۵۱ صفحه ۳۱۳ دفتر جلد ۱۵ به نام آقای عبدالرحیم خطیبی نوری فرزند حبیب الله ثبت و سند مالکیت صادر و تسلیم گردید و سپس تمامت پلاک مع‌الواسطه به موجب سند رسمی شماره ۱۴۶۳۱ مورخ ۱۳/۱۸/۷۶ تنظیمی دفترخانه ۲۰۶ تهران به آقای عبدالحمید خطیبین نوری انتقال قطعی یافت و ملک در قید بازداشت و رهن نمی باشد و مالک طی نامه وارده به شماره ۱۵۲۰ مورخ ۱۴۰۳/۷/۹ تقاضای تعیین طول مترائ و صدور سند مالکیت کاداستری پلاک فوق را از این اداره نموده است. بدین وسیله به کلیه مجاورین پلاک مذکور پلاک ۲۲ فرعی و ۲۳ فرعی و ۱۹ فرعی و ورثه حین‌الموتی یا وراث و قائم مقام آنان اخطار و ابلاغ می‌گردد جهت تعیین طول مترائ و مساحت که در روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۳/۸/۱۰ توسط نماینده و نقشه بردار این اداره به عمل می‌آید در محل وقوع ملک واقع در روستای کمرو د حضور بهم رسانید. بدیهی است عدم حضور مانع از انجام عملیات ثبتی نخواهد گردید. تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۷/۲۱

شناسه آگهی: ۱۸۰۵۵۸۲

#### گرامافون

## دانش و بینش لازم در آموزش موسیقی ایرانی

نگاهی به کتاب **کارآمدی موسیقایی**

نوشته محمدرضا فیاض



**فرشید ذاکری**

منتقد و پژوهشگر موسیقی

موسیقی از ابتدای تاریخ سرزمین ایران جزو لاینفک زندگی آنان بوده است. هر جا که موسیقی جدی جریان داشته حتماً آموزش جدی هم برقرار بوده است. در دوران خلافت عباسی، ابراهیم موصلی در منزل خود کلاس سیستماتیک موسیقی داشت. کمی بعد از او زریاب در پس مهاجرت اجباری به اندلس در قرطبه مدرسه‌ای معروف بنیان‌گذاری کرد که به نقل از فارمر (شرق‌شناس معتبر) سرانجام به کنسرواتوار موسیقی اندلسی تبدیل شد. تا به دوران ناصرالدین‌شاه می‌رسیم که در سال ۱۳۳۰ با افتتاح دارالفنون، بخش موسیقی به‌اصطلاح علمی روز دنیا راه‌اندازی می‌شود.

مؤثرترین فرد در آموزش موسیقی دوران حاضر علینقی وزیری است که سال ۱۳۰۲ در تهران مدرسه علمی موسیقی راه‌اندازی کرد و با سیستم و شیوه‌ای مؤثر توانست موسیقی ایرانی را از حالت مکتب‌خانه‌ای به‌صورت مدرسه‌ای درآورد اما از همان دوران و با اقدامات بعدی از جمله راه‌اندازی هنرستان موسیقی ملی و بخش موسیقی در دانشگاه تهران، جدال و بحث پیرامون شیوه آموزش موسیقی ایرانی در بین اساتید، مطرح بوده است و به نوعی الان هم شنیده می‌شود. ازجمله این انتقادات که به‌نظر در جاهایی هم درست

است، بستن سرفصل‌های موسیقی دانشگاه‌ها بر پایه (و تعدد دروس) موسیقی غربی جهت شاخه موسیقی ایرانی است. البته این انتقادات گاهی به شکل‌گیری مجموعه‌های تخصصی آموزش موسیقی ایرانی مانند مرکز حفظ و اشاعه موسیقی انجامیبه که کارایی و بازدهی بسیار موقتی داشته‌اند.

در ۴۰ سال اخیر شاهد افزایش چاپ کتب آموزشی و سیستم‌های آموزشی موسیقی ایرانی بوده‌ایم، آن‌هایی که توسط هنرمندان متخصص، آگاه و البته معلم نوشته شده توانسته است در این آموزش‌ها جای خود را باز کند اما همچنان با تشمت آرا و نظرات متفاوت اساتید در آموزش موسیقی ایرانی مواجه هستیم. با انتشار کتاب «کارآمدی موسیقایی، اطلاعات پایه برای هنر جوان نوجوان موسیقی» توسط نشر ماهور به نظر دوباره شاهد نگاه متفاوت و البته آگاهانه نویسنده کتاب، محمدرضا فیاض نسبت به مقوله آموزش موسیقی ایرانی هستیم. فیاض علاوه بر آن که آهنگساز، منتقد و پژوهشگر معتبری در موسیقی دوران است به‌واسطه علاقه‌مندی و اشتغال به مقوله آموزش موسیقی و ساز ایرانی در مراکز دانشگاهی و آموزشگاهی (که همچنان ادامه دارد)، صاحب‌نظری ممتاز در این زمینه است.

پیش از این اثر از فیاض در سال ۱۳۹۱ شاهد انتشار مجموعه آلبوم و کتابچه «شناخت دستگاه‌های موسیقی ایران» توسط همین ناشر بوده‌ایم که رویکردی متفاوت جهت شناخت ساده دستگاه‌های موسیقی را در برمی‌گیرد. فیاض در سال ۱۴۰۲ با همین ناشر تجربه‌های ارزشمند گروه‌نوازی خود را در کتاب «تجربه‌هایی برای گروه‌نوازی سازهای ایرانی» منتشر کرده است که می‌تواند در واحد عملی گروه‌نوازی ایرانی مراکز آموزشی مورد استفاده و موثر واقع شود. کتاب «کارآمدی موسیقایی» شامل پنج فصل است که در مقدمه آن ذکر شده است که این کتاب به قصد ارائه یک نمای عمومی و کلان از مجموعه دانش‌ها و بینش‌ها برای رشد یک هنر چوی رشته‌نواندگی موسیقی ایرانی تألیف‌شده است. فصل اول و پنجم کتاب مباحث نامتعارف حول نوازندگی را مطرح می‌کند که وجودش در موسیقی امروز ایران ضروری است؛ فصل اول با عنوان «کارآمدی موسیقایی» مباحثی در رابطه با چگونگی حضور مؤثرتر در صحنه موسیقی جهان پیچیده قرن بیست‌ویکم و کسب مهارت‌های اجتماعی با نگرش تقویت حس مثبت‌اندیشی است. فصل پنجم تحت عنوان «موسیقی و بدن»، به رابطه بدن و موسیقی اختصاص یافته که از مباحث مهم و مطرح نوازندگی دوران حاضر است. فصل دوم «چشم‌انداز تاریخ موسیقی»، فصل سوم «ذهن و موسیقی (صدا، فاصله، ریتم و بیان موسیقی)» و فصل چهارم «چشم‌انداز سازشناسی موسیقی ایرانی» را طرح کرده است.

«کارآمدی موسیقایی» کتابی قابل اعتنا در آموزش موسیقی ایرانی است که در این زمینه می‌تواند مؤثر واقع شود. این اثر توسط موسسه فرهنگی-هنری ماهور منتشر شده است.